

Vastaus kirjalliseen kysymykseen valtionhallinnon julkisesti saatavilla olevan tiedon avaamisesta koneluettavaan muotoon

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Touko Aallon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 303/2016 vp:

Miten ja millä aikataululla hallitus aikoo edistää valtionhallinnon julkisesti saatavilla olevan tiedon avaamista koneluettavaan muotoon kaikkien saataville?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitusohjelman läpileikkaava teema on digitalisaatio, ja tietojen avaaminen koneluettavaan muotoon sisältyy olennaisena osana julkisten palvelujen ja hallinnon prosessien digitalisointiin. Hallitusohjelman mukaan avoimella datalla ja tietovarantojen paremmalla hyödyntämisellä luodaan edellytyksiä uusille liiketoimintaideoille.

Valtionhallinnon tietoaaineistoja on jo tähän mennessä avattu koneluettavassa muodossa monipuolisesti. Suomi on julkisen tiedon avaamisen kärkimaiden joukossa ja sijoittui esimerkiksi Open Knowledge Foundation – järjestön Avoimen datan indeksissä vuonna 2015 viidenneksi 122 maan joukossa. Vertailukriteereinä ovat tietoaaineistojen maksuttomuus, koneluettavuus ja käyttöehtojen avoimuus. Tämän indeksin perusteella Suomen keskeisistä julkisista tietovarannoista on avattu tähän mennessä 67 prosenttia.

Avoimen tiedon ja yhteentoimivuuden palvelu Avoindata.fissä on tiedot yli 1100 avoimesta, koneluettavassa muodossa olevasta julkisen hallinnon tietoaaineistosta. Valtionhallinnon koneluettaviin tietoaaineistoihin sisältyy esimerkiksi henkilöstö- ja budjettitaloutta, valtion hankkeita, ajoneuvoja ja joukkoliikennettä, kansallista tie- ja katuverkkoa koskevia tietoja, maastotietoja, tilastotietoja, kulttuuriaineistoja sekä sää-, ilmasto- ja meritietoa. Esimerkkinä tiedon avaamisen jatkotoimenpiteistä voidaan mainita Valtiokonttorin tehtäväksi annettu kuntien taloustietojen kerääminen yhteiseen rekisteriin ja näiden tietojen raportointi myös avoimen rajapinnan kautta. Kuntatietopalvelu pyritään saamaan tuotantokäyttöön hallituskauden lopulla. Suunnitteilla on Verohallinnon ja Patentti- ja rekisterihallituksen tilinpäätösrekisteri, joka parantaa mahdollisuutta yritysten tilinpäätöstiетоjen avaamiseen koneluettavassa muodossa. Osana liikenne- ja viestintäministeriön digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö -kärkihanketta tehdään Taltio -hankkeessa kuittitietojen standardointia, mikä luo pohjaa myös julkishallinnon hankinta- ja maksutietojen avaamiselle.

Vuonna 2016 on tehty kansainvälisestikin kiinnostava avaus, kun suomalaista laki- ja oikeuskäytäntötietoa on avattu avoimena, linkitettyinä, koneluettavana datana. Tähän asti lakeja,

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 303/2016 vp

asetuksia ja niiden soveltamiseen liittyvää oikeuskäytäntöä on voinut lukea verkossa Finlex-palvelussa. Nyt myös tietotekniset sovellukset, toiset verkkopalvelut ja lainsäädännöllisten sovellusten ohjelmoijat voivat hyödyntää Finlexin tekstiaineistoja dataa lataamalla tai avoimien rajapintojen kautta.

Datan avaamista koneluettavassa muodossa ohjeistetaan Avoindata.fissä olevalla Avoimen datan oppaalla ja koulutuksella. Vuoden 2016 aikana opasta laajennetaan tiedon avaamisen prosessiin liittyvillä kansainvälisesti parhaiksi katsotuilla käytännöillä, joissa kiinnitetään huomiota myös koneluettavan datan laatuun.

Toimintatapojen uudistamisen ministerityöryhmä hyväksyi kokouksessaan 2. helmikuuta kaikkia julkisia palveluita koskevat digitalisoinnin periaatteet. Yhtenä periaatteena on ”Avaamme tiedon ja rajapinnat yrityksille ja kansalaisille”. Vuoden 2016 aikana rakennetaan konkreettisia työkaluja, jotka mahdollistavat digitalisoinnin periaatteiden toimeenpanon käytännössä. Vielä tarvittavia toimenpiteitä täsmennetään myös avoimen tiedon kustannustehokasta hyödyntämistä koskevassa selvityksessä, joka sisältyy valtioneuvoston vuoden 2016 tutkimus- ja selvityshankkeisiin. Tietovarantojen avaamisen rinnalla kiinnitetään huomiota tietojen hyödyntämisen lisäämiseen. Hallitus on linjannut periaatepäätöksessään 19.5.2015 toimet, joilla edistetään datan hyödyntämistä liiketoiminnassa.

Julkisen hallinnon tietojen yhteiskäyttö ja yhteisen tiedon hallinta edellyttävät koneluettavuudelta myös semanttista yhteentoimivuutta, jossa tietojen merkitykset siirtyvät. Tätä vaativampaa koneluettavuutta viedään eteenpäin hallituksen ns. yhteisen tiedon hallintamalli - kärkihankkeessa, joka toteutetaan vuoden 2018 loppuun mennessä. Hankkeessa toteutetaan monikäyttöinen tiedon jakeluratkaisu, jolla voidaan siirtää ja julkaista suuria tietoaaineistoja sekä yhteentoimivuuden menetelmä ja välineet, joilla parannetaan ja yhtenäistetään tietosisältöjen määrittelyä.

Koneluettavuus ja tietojen yhteentoimivuus ovat edellytys myös valtion ja kuntien välisille tietovirroille. Näitä edistetään osana kuntatieto-ohjelmaa yhdenmukaistamalla kuntien taloustietoja ja rekistereitä, jolloin esimerkiksi kuntien taloustietoja ja palvelujen hintoja on aiempaa helpompaa vertailla. Koneluettavuus tukee myös SOTE- ja maakuntauudistusta. Palvelutuottajien ja maakunnan välisten tietovirtojen automatisointi ja avaaminen eri osapuolten käyttöön sekä tietojen avaaminen asiakkaan valinnan tueksi on osa uudistushanketta. Lähikuukausien aikana linjataan, miten yhteisillä ratkaisuilla toteutetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen tietointegraatiota.

Helsingissä 15.6.2016

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen